

Анонимизиран текст

Превод

C-665/23 - 1

Дело C-665/23

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

9 ноември 2023 г.

Запитваща юрисдикция:

Cour de cassation (Франция)

Дата на акта за преюдициално запитване:

8 ноември 2023 г.

Жалбоподател:

IL

Ответник:

Veracash SAS

[...]

IL [...] срещу решение на cour d'appel de Paris [Апелативен съд Париж, Франция] [...] от 3 януари 2022 г., в спора му с дружеството Veracash [...], ответник в касационното производство.

В подкрепа на своята жалба жалбоподателят изтъква две касационни основания.

[...]

[процесуални уточнения]

Факти и производство

- 1 Според обжалваното съдебно решение [...] на 24 март 2017 г. дружеството Veracash, в чиито счетоводни книги П е открил депозитна сметка в злато, изпраща на адреса му нова дебитна карта. Като твърди, че нито е поискал, нито е получил тази карта и че от 30 март до 17 май 2017 г. от сметката му ежедневно са извършвани неразрешени от него тегления, П предявява иск срещу Veracash за възстановяване на сумите и за обезщетение за вреди.
- 2 Искът му е отхвърлен в първоинстанционното и въззивното производство, по-специално на основание, че не е можел да се позове на член L. 133-18 от Code monétaire et financier (Паричен и финансов кодекс), тъй като не е уведомил „своевременно“ и „незабавно“ дружеството Veracash за спорните транзакции.

Припомняне на приложимите текстове

- 3 Приложими са текстовете в сила през периода на спорните тегления, а именно от 30 март до 17 май 2017 г.

Директива 2007/64/ЕО от 13 ноември 2007 г.

- 4 Директива 2007/64/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 година относно платежните услуги във вътрешния пазар, за изменение на директиви 97/7/ЕО, 2002/65/ЕО, 2005/60/ЕО и 2006/48/ЕО и за отмяна на Директива 97/5/ЕО съдържа член 56, озаглавен „Задължения на ползвателя на платежни услуги по отношение на платежните инструменти“, който гласи:

„1. Ползвателят на платежни услуги, който има право да използва определен платежен инструмент, има следните задължения:

- а) да използва платежния инструмент в съответствие с условията за неговото издаване и използване; и
- б) да уведоми своевременно доставчика на платежни услуги или образуванието, посочено от последния, ако научи за загуба, кражба, присвояване или неразрешена употреба на платежния инструмент.

2. За целите на параграф 1, буква а) ползвателят на платежни услуги предприема по-специално всички разумни действия за запазване на неговите персонализирани защитни характеристики веднага щом получи платежния инструмент“.

- 5 Съгласно член 58 от тази директива, озаглавен „Уведомяване за неразрешени или неточно изпълнени платежни транзакции“:

„Доставчикът на платежни услуги коригира платежната транзакция единствено ако ползвателят на платежни услуги го уведоми своевременно, че е установил неразрешена или неточно изпълнена платежна транзакция, която поражда възможност за предявяване на правата му, включително и по смисъла на член 75, и не по-късно от 13 месеца след датата на задължаване на сметката, освен ако, когато е приложимо, доставчикът на платежни услуги не е предоставил или осигурил на разположение информацията за тази платежна транзакция в съответствие с дял III“.

6 Член 60 от същата директива, озаглавен „Отговорност на доставчика на платежни услуги за неразрешени платежни транзакции“, предвижда:

„1. Без да се засягат разпоредбите на член 58, държавите членки гарантират, че в случай на неразрешена платежна транзакция доставчикът на платежни услуги на платеца незабавно възстановява на платеца сумата на неразрешената платежна транзакция и, където е приложимо, възстановява задължената платежна сметка в положението, в което тя би била, ако не е била изпълнена неразрешената платежна транзакция.

2. Допълнително парично обезщетение може да бъде определено в съответствие с правото, приложимо към договора, сключен между платеца и неговия доставчик на платежни услуги“.

7 Съгласно член 61 от посочената директива, озаглавен „Отговорност на платеца за неразрешена платежна транзакция“:

„1. Чрез дерогация от разпоредбите на член 60 платецът понася загубите, свързани с всички неразрешени платежни транзакции в максимален размер до 150 EUR, произтичащи от използване на изгубен или откраднат платежен инструмент или от незаконно присвояване на платежен инструмент, когато платецът не е успял да запази персонализираните защитни характеристики.

2. Платецът понася всички загуби, свързани с неразрешени платежни транзакции, ако ги е причинил чрез измама или с неизпълнението на едно или повече от задълженията му по член 56 умишлено или поради груба небрежност. В такива случаи не се прилага максималният размер по параграф 1 от настоящия член.

3. Когато платецът не е действал чрез измама, нито е допуснал умишлено неизпълнение на задълженията си по член 56, държавите членки могат да ограничат отговорността по параграфи 1 и 2 от настоящия член, като отчетат по-специално естеството на персонализираните защитни характеристики на платежния инструмент и обстоятелствата, при които той е загубен, откраднат или незаконно присвоен.

4. Платецът не понася никакви имуществени последици, произтичащи от използване на загубен, откраднат или незаконно присвоен платежен инструмент за разплащане след уведомление в съответствие с член 56,

параграф 1, буква б), с изключение на случаите, когато платецът е действал чрез измама.

5. Ако доставчикът на платежни услуги не осигури подходящи начини за уведомление по всяко време за загубен, откраднат или незаконно присвоен платежен инструмент съгласно изискванията по член 57, параграф 1, буква в), платецът не носи отговорност за имуществените последици, произтичащи от използване на този платежен инструмент, с изключение на случаите, когато той е действал чрез измама“.

Националното право

8 Директива 2007/64/ЕО е транспонирана в националното право с Ordonnance n° 2009-866 du 15 juillet 2009 relative aux conditions régissant la fourniture de services de paiement et portant création des établissements de paiement (Наредба-закон № 2009-866 от 15 юли 2009 г. относно условията за предоставяне на платежни услуги и за създаване на платежни институции), с която в Паричния и финансов кодекс по-специално са добавени членове L. 133-17, L. 133-18, L. 133-19 и L. 133-24, чиито текст възпроизвежда разпоредбите на членове 56, 58, 60 и 61 от директивата.

9 Съгласно член L. 133-17, I от Паричния и финансов кодекс в редакцията му съгласно тази наредба-закон „[а]ко научи за загуба, кражба, присвояване или неразрешена употреба на платежния инструмент или на свързаните с него данни, ползвателят на платежни услуги уведомява своевременно доставчика или образуването, посочено от последния, с цел блокиране на платежния инструмент“.

10 Съгласно член L. 133-18 от същия кодекс:

„В случай на неразрешена платежна транзакция, за която ползвателят е уведомил съгласно предвидените в член L. 133-24 условия, доставчикът на платежни услуги на платеца незабавно възстановява на платеца сумата по неразрешената платежна транзакция и, когато е приложимо, възстановява задължената сметка в състоянието, в което би се намирала, ако не беше изпълнена неразрешената платежна транзакция.

Платецът и неговият доставчик на платежни услуги могат да предвидят в договора допълнително обезщетение“.

11 Съгласно член L. 133-19 от същия кодекс:

„I. В случай на неразрешена платежна транзакция, извършена вследствие на загуба или кражба на платежния инструмент, платецът понася, преди уведомяването по член L. 133-17, свързаните с използването на този инструмент загуби в максимален размер до 150 евро.

Платецът обаче не носи отговорност в случай на неразрешена платежна транзакция, извършена без използване на персонализираните защитни характеристики.

II. — Платецът не носи отговорност, ако неразрешената платежна транзакция е извършена без негово знание чрез незаконно присвояване на платежния инструмент или свързаните с него данни.

Той не носи отговорност и в случай на подправяне на платежния инструмент, ако към момента на неразрешената платежна транзакция е разполагал с него.

III. — Платецът не понася никакви финансови последици, ако доставчикът на платежни услуги не предостави подходящи начини за уведомление по смисъла на член L. 133-17 с цел блокиране на платежния инструмент, освен когато е действал чрез измама.

IV. — Платецът понася всички загуби, свързани с неразрешени платежни операции, ако ги е причинил чрез измама или ако умишлено или поради груба небрежност не е изпълнил задълженията по членове L. 133-16 и L. 133-17“.

12 Накрая, съгласно член L. 133-24 от посочения кодекс:

„За всяка неразрешена или неточно изпълнена платежна транзакция ползвателят на платежни услуги уведомява своя доставчик на платежни услуги своевременно и не по-късно от 13 месеца след датата на задължаване на сметката, като в противен случай правото на възстановяване се преклудира, освен ако доставчикът на платежни услуги е пропуснал да предостави или осигури на разположение на ползвателя информацията за тази платежна транзакция в съответствие с глава IV, дял 1 от книга III.

Освен в случаите, когато ползвателят е физическо лице, което не действа с търговска или професионална цел, страните могат да решат да се отклонят от разпоредбите на този член“.

Анализ на основанията

По първата част на второто основание

Изложение на основанието

13 II оспорва решението, тъй като в него се постановява, че няма основание Veracash да бъде осъдено да му възстанови 794,513 грама злато или евентуално да му изплати стойността в евро и се отхвърлят всички други негови искания, при положение че „[з]а всяка неразрешена или неточно изпълнена платежна транзакция ползвателят на платежни услуги уведомява

своя доставчик на платежни услуги своевременно и не по-късно от 13 месеца след датата на задължаване на сметката, като в противен случай правото на възстановяване се преклудира, освен ако доставчикът на платежни услуги е пропуснал да предостави или осигури на разположение на ползвателя информацията за тази платежна транзакция [...]; тъй като в настоящия случай Cour d'appel de Paris (Апелативен съд Париж) е приел, че PL не може да се позове на член L. 133-18 от Паричния и финансов кодекс, доколкото ползвателят на платежни услуги трябва да уведоми „своевременно“ и „незабавно“ доставчика за неразрешена платежна транзакция, и че PL не е доказал, че е изпълнил това задължение, тъй като е изпратил формуляр за оспорване на дружеството Veracash на 23 май 2017 г., близо два месеца след първото оспорвано теглене, докато ползвателят на банкова карта разполага с тринадесет месеца от датата на задължаване на сметката за това уведомяване; че като се е произнесъл по този начин Cour d'appel de Paris (Апелативен съд Париж) е нарушил член L. 133-24 от Паричния и финансов кодекс в редакцията му преди Ordonnance n° 2017-1252 (Наредба-закон № 2017-1252) от 9 август 2017 г.“.

Отговор на Съда

Допустимост на основанието

- 14 [...].
- 15 [...].
- 16 Основанието е [...] допустимо.

Обоснованост на основанието

- 17 Решаването на спора зависи от това дали доставчикът на платежни услуги може да откаже да възстанови сумата по неразрешена транзакция, когато платецът, въпреки че е подал сигнал за транзакцията в срок от тринадесет месеца от датата на задължаване на сметката, го е направил със закъснение, без това закъснение да е умишлено или поради груба небрежност от негова страна.
- 18 Жалбоподателят [PL] поддържа главно, че ползвателят на платежна услуга разполага с тринадесет месеца, считано от датата на дебитното задължаване по сметката, за да подаде сигнал.
- 19 Ответникът, дружеството Veracash, отговаря, че ако в член L. 133-24 от Паричния и финансов кодекс законодателят е задължил ползвателя да съобщи своевременно за неразрешена транзакция, като същевременно е определил срок от тринадесет месеца, това означава, че той е имал намерение да предвиди двоен срок, като срокът от тринадесет месеца е краен срок. Ответникът добавя, че с оглед на заложените интереси структурата на

тази разпоредба предполага от ползвателя на услугата да се изисква, щом забележи нередност, да реагира незабавно, като уведоми своя доставчик.

- 20 Приложимите към спора разпоредби на Паричния и финансов кодекс трябва да се тълкуват в съответствие с членовете на Директива 2007/64/ЕО, които те транспонират.
- 21 Касационният съд констатира, че въз основа на буквално тълкуване на член 58 от Директива 2007/64/ЕО може да се приеме, както прави *Cour d'appel de Paris* (Апелативен съд Париж), че доставчик на платежни услуги има право да откаже да възстанови сума по неразрешена платежна транзакция само защото ползвателят на платежната услуга не го е уведомил без забавяне, макар и да го е направил в срока от тринадесет месеца. Той отбелязва, че това тълкуване се подкрепя от съображение 31 от тази директива, който гласи, от една страна, че „[д]оставчикът на платежни услуги коригира платежната транзакция единствено ако ползвателят на платежни услуги го уведоми своевременно, че е установил неразрешена или неточно изпълнена платежна транзакция, която поражда възможност за предявяване на правата му“ и от друга страна, че „[з]а да се намалят рисковете и последиците от неразрешени или неточно изпълнени платежни транзакции, ползвателят на платежни услуги следва да информира своевременно доставчика на платежни услуги за всяко оспорване, свързано с предполагаеми неразрешени или неточно изпълнени платежни транзакции [...]“. Ако ползвателят на платежни услуги е спазил срока за уведомяване, той следва да може да предяви претенцията си в рамките на предвидените по националното законодателство срокове“.
- 22 Това тълкуване обаче изглежда трудно съвместимо с член 61, параграф 2 от Директива 2007/64/ЕО, който предвижда, че платецът понася всички загуби, свързани с неразрешени платежни транзакции, с други думи се лишава от правото си на възстановяване на средствата, по-специално само ако не е изпълнил умишлено или поради груба небрежност едно или повече от задълженията си по член 56 от същата директива, сред които е задължението да уведоми своевременно доставчика на платежни услуги за загуба, кражба, присвояване или неразрешена употреба на платежния инструмент. Всъщност във всеки случай, ако доставчикът на платежни услуги не е длъжен да възстанови на платеца сумата по неразрешена платежна транзакция, за която последният го е уведомил със закъснение, дали това закъснение е било умишлено или поради груба небрежност вече е без значение.
- 23 Като тълкува член 58 от Директива 2007/64/ЕО в своето решение от 2 септември 2021 г., *CRCAM* (C-337/20, т. 36) Съдът на Европейския съюз постановява, че „ползвател, който не е уведомил своя доставчик на платежни услуги за неразрешена транзакция през тринадесетте месеца от датата на задължаване на сметката, не може да ангажира отговорността на този доставчик, включително въз основа на общия правен режим, и следователно не може да получи възстановяване на средствата по тази

неразрешена транзакция“, но не се произнесъл по последиците от неспазването от платеща на задължението да уведоми своевременно доставчика на платежни услуги, че е установил неразрешена платежна транзакция.

- 24 Макар Касационният съд да осъзнава необходимостта от насърчаване на платеща да прояви дължимата грижа, за да уведоми доставчика на платежни услуги, той все пак счита, че с оглед на член 61, параграф 2 от Директива 2007/64/ЕО законодателят на Съюза не е искал да санкционира всяко закъснение, независимо от обстоятелствата, като лиши напълно платеща от правото на възстановяване на средствата. Той е по-склонен да тълкува тази директива в смисъл, че извън случаите на измама от страна на платеща и на уведомяване след изтичането на срока от тринадесет месеца, обстоятелството, че платецът уведомява със закъснение доставчика на платежни услуги за загуба, кражба, присвояване или неразрешена употреба на платежния инструмент не засяга правото му на възстановяване на свързаните с неразрешени транзакции загуби, които не са могли да бъдат предотвратени чрез своевременно уведомяване, и че платецът трябва да бъде лишен от правото на възстановяване само на свързаните с неразрешени транзакции загуби, които са могли да бъдат предотвратени чрез своевременно уведомяване, при условие че закъснелото уведомяване е умишлено или поради груба небрежност от негова страна.
- 25 Въпреки това, тъй като точното тълкуване на членове 56, 58, 60 и 61 от Директива 2007/64/ЕО не е очевидно, производството следва да се спре и да се поставят на Съда на Европейския съюз преюдициалните въпроси, съдържащи се в диспозитива на настоящото решение.

ПО ИЗЛОЖЕНИТЕ СЪОБРАЖЕНИЯ Cour de cassation (Касационен съд, Франция):

Предвид член 267 от Договора за функционирането на Европейския съюз;

ОТПРАВЯ преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз със следните въпроси:

„1°/ Трябва ли членове 56, 58, 60 от 61 от Директива 2007/64/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 година относно платежните услуги във вътрешния пазар, за изменение на директиви 97/7/ЕО, 2002/65/ЕО, 2005/60/ЕО и 2006/48/ЕО и за отмяна на Директива 97/5/ЕО да се тълкуват в смисъл, че платецът се лишава от правото на възстановяване на сумата по неразрешена транзакция, ако не е уведомил своевременно доставчика на платежни услуги за неразрешената платежна транзакция, въпреки, че го е направил в срок от тринадесет месеца от датата на задължаване на сметката?

2°/ При утвърдителен отговор на първия въпрос, обусловено ли е лишаването на платеща от правото на възстановяване на средствата от

обстоятелството, че закъснялото уведомяване е умишлено или поради груба небрежност от страна на платеца?

3°/ При утвърдителен отговор на първия въпрос, лишава ли се платецът от правото на възстановяване на средствата по всички неразрешени транзакции или само по тези, които са могли да бъдат предотвратени, ако уведомяването е било своевременно?“.

[...]

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ